

A. H. N. MUSEUM
NYILAP. OSZTÁLY.

1346

19.099

1941 szeptember 1

Ara 10 fillér

Kedd: szeptember 2 A nap két: 6.19-kor
Nyugszik: 19.39-kor

MAGYAR LAPOK

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

X. évfolyam, 197 (2759) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Papen jelentéstételre Németországba utazott

Előzőleg kihallgatáson volt a török köztársasági elnöknel. — Szovjet csapatok a török határ mentén is megszálltak több iráni helységet

Mozgásba jön a német-olasz-japán szövetség

Ankarából jelenti az Új Nemzedék: **illetékes helyről közlik, hogy Papen német nagykövet jelentéstételre Németországba repült. Előzőleg kihallgatáson jelent meg İnönü államelnöknel, majd Szaradzoglu külügyminiszterrel tanácskozott.**

Stockholmból jelentik (NTI): A Reuter jelentése szerint már átadták az iráni kormányának a brit-szovjet békefeltételeket, amelyek Irán három fontos részének megszállását követelik: a délnyugat-iráni olajvidéket, az iráni vasutvonal vidékét a Káspi-tenger mellett (ez szovjet ellenőrzés alá kerül) és Tebriz csomópontját.

Teheránban a Szovjet-Kaukázus felé vezető vasutvonal mentén **a szovjet csapatok a török határ felé vezető út mentén is megszálltak több helységet, hogy az Irán és Törökország közötti fontos összeköttetési vonal ellenőrzését biztosítsák.**

A békefeltételek egyik legfontosabb célja biztosítani az iráni vasutvonal felhasználását az angol és szovjet seregek részére. (MTI.)

ANGOL ELLENŐRZÉS ALÁ KERÜL AZ EGÉSZ IRÁNI OLAJVIDÉK

Teheránból jelentik (NTI): Furughi miniszterelnök vasárnap a képviselő házában bejelentette, hogy az Angliával és a Szovjetunióval folytatott tárgyalások szombat estig annyira előrehaladtak, hogy végleges eredmény már hétfőre vagy keddre várható. Ezt azonnal a Ház tudomására adják. (MTI.)

Lisszabomból jelentik (Bud. Tud.): Teheráni jelentés szerint a brit és a szovjet csapatok előnyomulása Iránban gyors ütemben halad. **Az egész iráni olajvidék az angol csapatok felügyelete alá került.** Az iráni kormány ismételt felhívást intézett a lakossághoz, hogy őrizze meg a rendet és a nyugalmat. Közölte egyidejűleg, hogy a brit és a szovjet kormány diplomáciai tárgyalások folynak.

Egyes iráni városok megszállása után az iráni csapatok a laktanyákban maradnak. A foglyokat kicserélik.

NÉMETORSZÁG ÉS OLASZORSZÁG FELÉPITI AZ ÚJ EURÓPÁT ÉS AZUTÁN TELJES BIZONYOSSÁGGAL KEZDheti MEG AZ EURÓPÁN KIVÜLI HARCOT

Sanghaiból jelentik (Stefani): Hitler és Mussolini találkozója a keleti arcvonalon élénk izgalmat keltett, an-

gol-amerikai körökben, amelyek az olasz-német együttműködés elhírdüléséről szóló híreszteléseket próbálták terjesztetni. A találkozás meglehetősen zavarba hozta az angol és amerikai lapokat, amelyek kénytelenek elismerni ennek az eseménynek világ-raszóló fontosságát. (MTI)

Rómából jelentik: A Stefani iroda a háború kitörésének második évfordulójával foglalkozik és megállapítja, hogy a háború harmadik éve azaz a győzelmet ígérő üzenettel kezdődött, amelyet a Duce és a Führer legutóbbi találkozásuk alkalmával kiadtak. Mussolini és Hitler tökéletesen valóság alapján beszélhettek az új Európáról. **Immár az egész Euró-**

pát a tengely ellenőrzi. Ezt a hatalmas eredményt egész rövid idő alatt érte el. Az ellenállást rövid idő alatt törte meg.

Olaszország és Németország fel fogja építeni az új Európát, melynek alapján teljes bizonyossággal kezdheti meg Európán kívül a harcot, amellyel megtöri majd a plutokraták erőit. (MTI.)

TALÁLKOZTAK IRÁNBAN A SZOVJET ÉS BRIT CSAPATOK
Teheránból jelentik szeptember 1-én: (Német Távirati Iroda.)

Mint jól tájékozott körök hangsúlyozzák, a szovjet és az angol csapatok hétfőn Kasvinnál, Teherántól száz mérföldnyire találkoznak. (MTI)

11 és félezer foglyot ejtettek a németek a Tallin körüli harcokban

Vezéri főhadiszállás. (NTI): A védőerőparancsnokság közli: A német hadsereg kötelékébe augusztus 26-ika óta a Dnyeperen, Kievtől északkeletre, 27 szovjet monitort és ágyunaszádót semmisített meg. Esztorozag megtisztítása közben elfoglaltuk a nyugati parton fekvő Habsal kikötőjét. Az augusztus 28-án befejezett Tallin körüli harcokban 11-432 foglyot ejtet-

tünk. 239 ágyut, 91 páncéllövedéket, két páncélvonatot és sok más hadianyagot zsákmányoltunk. A finn tengerből aknazárain több mint 61 ellenséges hajó sérült meg és süllyedt el.

Az Atlanti óceánon egy tenger-alattjáró egy erősen védelmezett hajókaravánból elsüllyesztett 14-000 tonnatartalmu négy ellenséges kereskedelmi hajót.

Mi van a japán-amerikai tárgyalások mögött

A Szovjet javára irányuló angol-szász segítségnyújtási szándék a távolkeleti vizeket is fel akarja használni, s ezzel Japánt is kihívta. Egyre élesebben rajzolódik ki Japán ellenérzésének a körvonala, s előrelátható annak az elkövetkezése, hogy a német-olasz-japán szövetségi szerződés japán vonatkozása is néhány napon belül mozgásba jön. Japánnak a maga kínai érdekeltsege ránézve sorsdöntő fontosságú. Nem engedhet se az angol-szászoknak, se a szovjetnek becsóllást a maga távolkeleti életterébe. Ez az érteleme azoknak a tárgyalásoknak, amiket most Japán úgy Amerikával, mint az angol és a szovjet diplomáciával folytatott és folytat. A tárgyalások kiegyezésre nem vezethetnek, míg az angol-szászok kötik magukat ahhoz, hogy a Szovjetet a japán vizeken át juttassák segítséghez, s a Szovjetnek Azsia felé biztosítsanak erősödést.

Az alábbi táviratok már előjelei annak, hogy Japán az angolszász-szovjet-

szövetkezéssel teljes leszámolásra készül.

Washingtonból jelentik: (Reuter) A japánokkal folyó megbeszélések kizárólag tapogatózó jellegűek és még nem érkeztek el a tárgyalások szakaszába — jelentette ki Hull külügyminiszter a szombati sajtóértekezleten az egyik újságíró kérdésére, aki a japán-amerikai megbeszélések ügyében intézett kérdést a külügyminiszterhez. — Hull kijelentése egyben válasz volt

A háromhatalmi egyezmény értelmében dolgozik a japán diplomácia

Tokióból jelentik: A vasárnapi lapok kivétel nélkül vezető helyen magyarázzák Konoye herceg ama lépésének célját, hogy levelet intézett Rooseveltnél. Mivel e cikkek tartalma lényegében megegyező, minden valószínűség szerint sugalmazott cikkekről van szó. Az Asahi Shimbun hangsúlyozza, hogy a japán politika

Harci repülőgépeink a hétfőre virradó éjjel bombázták Hull kikötőjét. A bombatalálatok súlyos pusztításokat okoztak a dokkberendezésekben. Nagy tüzvész keletkezett. Egyes gépek más kikötőket és repülőtereket bombáztak a Lincolnshirei grófságban. Légiharcban két angol bombázó repülőgépet lelőttek.

Északafrikában német harci repülőgépek a vasárnap esti órákban határoss támadást intéztek Alexandria és Portsaid angol hajótámaszpontok ellen.

A hétfőre virradó éjjel angol repülőgépek behatoltak Nyugat-Németországba. A ledobott bombák lakónegyedekben, Köln városában is károkat okoztak. Erős ellenséges kötelékek támadást kíséreltek meg Észak- és Északkelet-Németország ellen is sikertelenül. Éjjeli vadászaink és a légelhárító ütegek hét brit repülőgépet lelőttek. (MTI.)

Berlinből jelentik (NTI): Londoni jelentés szerint az angol fővárosban hivatalosan közölték, hogy Patrik Edward Parker altengernagy szolgálat közben életét veszítette. Parker irányította a hajókaraván-ügyeket. Hajójának nevét, valamint azt, hogy hol és mikor vesztette életét, az angol hivatalos jelentés nem közli. (MTI.)

azokra a külföldi értesülésekre, amelyek szerint már bizonyos megegyezés jött létre a megbeszéléseken.

Londonból jelentik: (NST) Londonban hivatalosan közlik, hogy az angol kormányt a washingtoni japán-amerikai tárgyalásokról állandóan tájékoztatják.

Ez a jelentés az első hivatalos angol közlemény, amely a tárgyalásokról egyáltalán említést tesz.

alapvető feladata a kínai ügyek japán érdekeknek megfelelő rendezése és egy nagyzásiai életér kialakítása minden körülmények között biztosítandó. Főlősleges részletezni, hogy a háromhatalmi egyezmény megegyezik a császári diplomácia szellemével.

A lap utal a háromhatalmi egyezmény megkötése alkalmával kiadott

császári kiáltványra. Az USA és Japán viszonyára vonatkozólag az Asahi Shimbun azon véleményének ad kifejezést, hogy bár a kínai konfliktus kezdete óta Japán szándékosan nem idézett elő surlódást az Egyesült Államokkal, mégis az európai háború kitörése óta a két állam egymáshoz való viszonya igen kényessé vált. Nyilvánvaló, hogy az USA távolkeleti politikájában néhány, Japán számára érthetetlen mozzanat van. Másféppen nem lehetne megérteni, hogy az USA miért nehezteli meg Japán szent háborúját a kínai ügy végleges rendezése érdekében és más kérdésekben is miért zárkózik el oly mereven a Japánnal való együttműködéstől. Mivel Japán és az Egyesült Államok diplomáciai viszonyában eddig zavar nem következett be, kívánatos és érthető Japánnak az a törekvése, hogy mindkét fél igyekezzék egymás lehető informálásával a zavarteltető okokat megállapítani.

Az Asahi fejtegetését a japán néphez intézett buzdítással fejezi be s ebben felhívja a lakosságot a legteljesebb nemzeti egység szolgálatára

KATONAI KORMÁNY JÖVETELÉT VARJÁK JAPÁNBAN

Hómából jelentik (MTI) A Telegrapho sanghaji értesítése szerint ottani diplomáciai körökben az a benyomás, hogy Japánban újabb kormányválság van küszöbön. Arra következtetnek, hogy a kormány néhány napon belül beadja lemondását és az államügyek vezetését katonai kormánynak adja át.

AZ ANGOLOKNAK TÁVOZNIUK KELL JAPÁNból ÉS MANDZSUKUOBól

Tokióból jelentik szeptember 1-én (Budapesti Tudósítós)

Toyoda japán külügyminiszter vasárnap hosszas megbeszélést folytatott a tokiói angol nagykövettel. A tanácskozás után felszólították a Japanban élő angolokat, hogy hagyják el az országot. Mintegy kétezer angol állampolgár él Japánban. Első csoportjuk rövidesen elhagyja Japánt és Amerikába utazik.

Tokióból jelentik (NST) A Japánban és Mandzskuóban székelő brit hatóságok körlevélben felszólították a Japánban és Mandzskuóban élő brit állampolgárokat, hogy a lehető legrövidebb idő alatt hagyják el az országot. A körlevél megemlíkezik a legközelebbi behajózási lehetőségekről.

ELSZÁLLITJAK AZ ASSZONYOKAT ÉS GYERMEKEKET ODESSZÁBól

Londonból jelentik: (Budapesti Tudósító).

Majszky londoni szovjet nagykövet beszédét mondott, amelyben Anglia és a Szovjetunió még szorosabb diplomáciai és katonai együttműködése mellett foglalt állást.

Bernből jelentik: (Stefani) Moszkvai jelentés szerint megkísérik az asszonyokat és a gyermekeket Odesszából elszállítani. (MTI)

Kik nyertek a sorsjátékon? Budapestről jelentik: Az Új Nemzedék írja: Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő sorsjegyek nyertek: 10 ezer pengőt 80.674, 5 ezer pengőt 11.436, 11.234 és 15.702, 4 ezer pengőt 42.217, 3 ezer pengőt 82.698, 2 ezer pengőt 36.301, 3.819 és 42.339, 1000 pengőt 15.039, 46.336, 65.629, 90.404, 800 pengőt 4.012, 22.199, 53.922, 600 pengőt 5.742, 8.373, 21.864, 49.778 és 57.529. Felelősség nélkül.

Törökországban növekszik az elégedetlenség az Irán elleni angol eljárás miatt

Üzenetváltás Inönü köztársasági elnök és Csakmak vezérkari főnök között

Ankarából jelentik (NST): A török főváros politikai körében rámutatnak arra, hogy az angol-szovjet békefeltételek elfogadása, ha azok megfelelnek az eddigi jelentéseknek, egyet jelent Irán önálló állami létének feladásával. Törökországban egyre nő az elkedvetlenedés az angol eljárásal szemben, ami *Safak* képviselőnek az istanbuli *Aksam* című

lapban közölt vezércikkéből is kitűnik. A török külügyminisztériumhoz közelálló képviselő vezércikkében a következő kérdést intézi Angliához:

— Az angolok a Szovjetlet Iránra uszították; meg vannak talán győződve arról, hogy a Szovjetuniót megszállják és megsemmisítik? Vagy milyen erővel akarják az angolok Irán önállóságát biztosítani és a Szovjetlet ismét eltávolítani az országból?

A török hadsereg készen áll, hogy teljesítsen minden parancsot

Ankarából jelentik (Török Távíratok Iroda): Egész Törökország szombaton ünnepelte katonai győzelmének tizenkilencedik évfordulóját. Inönü elnök az évforduló alkalmából üzenetet intézett a hadsereghez. Üzenetében ezeket mondta:

— *Hadseregünk, amelynek történelme tele van dicsőséggel és a hazáért hozott áldozatokkal, ma is kellő módon szavatolja, hogy teljesíteni fogja azokat a feladatokat, amelyek felé a török nemzet tekint. Ha a köztársasági kormánynak a békére irányuló őszinte erőfeszítései nem lesznek elegetek és így a török hadsereget kötelessége teljesítésére szólítjuk fel, biz-*

tos vagyunk abban, hogy kötelességét a mult hősiességéhez méltó módon fogja teljesíteni.

Csakmak tábornagy, a nagyvezérkar főnöke, a hadsereg nevében a következőkben válaszolt Inönü elnöknek:

— *Büszkén jelentem vezérünknek, hogy hős seregeink, amelyek hálátlanok és a kormánynak, a legkorszerűbb fegyverekkel vannak felszerelve és a legteljesebben kiképezve, készen állnak arra, hogy utolsó csepp véréükig teljesítsenek minden parancsot, amelyet a kormány fog kiadni, a béke és a nemzet jóléte érdekében. Hadseregünknek meg van a kellő ereje, hogy feladatát a végsőkig teljesítse.*

Felavatták Széchenyi István szobrát Balatonfüreden

Téli gazdasági iskolák felállítását jelentette be a földművelésügyi miniszter a balatonfüredi Gazdanapon

Balatonfüredről jelenti a Magyar Távíratok Iroda: A Balaton partjának nyárvégi hagyományos ünnepét vasárnap kezdték meg valamennyi balatonmenti fürdőhelyen. Balatonfüreden megnyitották a balatoni sportteret. Ezalkalommal Széchenyi István napot rendeztek és felavatták szobrát.

Az ünnep alkalmából Balatonfüredre érkezett *Albrecht* királyi herceg, a kormány képviselőjében *Háman* Bálint kultuszminiszter, továbbá *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter, *Radocsay* László igazságügyminiszter, báró *Bánffy* Dániel földművelésügyi miniszter és *Czapik* Gyula veszprémi megyéspüspök.

Vasárnap reggel a megnyitást ünnepi istentisztelet előzte meg. A sportteret *Albrecht* királyi herceg nyitotta meg, majd leleplezték Széchenyi István grófnak a vallás- és közoktatásügyi miniszter által Balatonfürednek adományozott lovasszobrát. A szoboravatáson az ünnepi beszédet *Teleki* Béla gróf főispán mondta, majd megőrzésre átadta a szobrot a Szent Benedek-rendnek.

A Széchenyi gazda- és szövetkezeti nap gyűlésén résztvettek a kormány Balatonfüreden időző tagjai is. A gazdaszövetkezet elnökének megnyitó szavai után a földművelésügyi miniszter hangoztatta, hogy a kormány

minden járásban téli gazdasági iskolákat állít fel, hogy a gazdák tanuljanak.

Azt a gazdát, aki rossz földet termővé tesz és az állattenyésztés terén is szép eredményeket ér el, kedvezményekben részesítik.

Ezután megemlékezett a gazdaszövetkezeti mozgalom szép eredményeiről és további jó munkát kívánt.

Ezután *Krudy* Ferenc országgyűlési képviselő a mezőgazdasági termelés folytonosságának biztosításáról tartott előadást. (MTI)

Internálták több biharmegyei lakost valótlan hírek terjesztése miatt

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad központi járás főszolgabírája kénytelen volt szigorú intézkedéseket alkalmazni néhány ugynevezett „magyar” ellen, akik figyelmeztetések, korábbi tapasztalatok ellenére is helyénvalónak találták tovább úzni azt a szokásukat, amit az igazi magyar közvélemény már rég hazaárulásnak bélyegzett meg. Elhisszük, jól esik nekik hallgatni a londoni rádió *Móricait*, de legalább tartanak meg maguknak azt, amit hallottak. Ők azonban nem ezt teszik...

A Nemzeti Munkaközpont felhívása Nagyvárad öntudatos magyar munkásaihoz

Bajtársak!

A trianoni rabbilincs széltörését, a nemzeti felszabadulásunk dicső napjának évfordulóját ünnepeljük szombaton, szeptember 6-án. Ismét nemzeti fájdalomokat idézzük, ha rágon. *dolunk a huszonkét éves elnyomásra. De gyűlnek az örömkönnyekek szemünkben, amikor ma, a felszabadulás ragyogó napjaira gondolunk.*

Amidőn egy év eltelt a szabad nemzeti életben, mi magyar munkások tettekkel bizonyítottuk be, még anyagi nehézségek közepette is, hogy *ragalom bennünket nemzetközinek bélyegezni, mert mi magyar dolgozók nemcsak forrón szeretjük hazánkat, de lelkesedéssel dolgozunk érte szerszámmal, de ha szükség van rá, meg is halunk érte, fegyverrel a kézben.*

Bajtársak! A rendkívüli körülmények folytán nem tudjuk felszabadulásunk dicsőséges évfordulóját szívnünk szerint megtartani, mert a mai idők megkövetelik a csendes ünnepelést és a felsőbb rendelkezésre is tekintünk az eredetileg tervezett, impozánsnak ígérkező felvonulástól. Azonban a magyar munkás az otthonában igen is méltóan fog ünnepelni.

Szeptember 6-án, szombat este fél 8 órai kezdettel nagy műsoros ünnepélyt tartunk a Nemzeti Munkaközpont székházában, a Munkásokthonban. Az ünnepély műsora méltó lesz a nagy nap jelentőségéhez. A műsor számán kívül a felszabadulás első évében elvégzett munkáról is beszámol az elnökség s ugyanakkor ismeretli az elkövetkezendő időre a Nemzeti Munkaközpont munkatervét, melyen keresztül elkövetkezik a boldogabb magyar jövő, haladva továbbra is a halhatatlan szellemű nagy tervre, a megboldogult Gömbös Gyula nyomdokain.

Bajtársak! Mindenkinél kötelessége ezen a nemzeti soraközön pontosan megjelenni.

Becsülettel!

A Nemzeti Munkaközpont.
(Magyar Munkások Országos Szövetségének Elnöksége.)

A nagyvárad építőipari munkások dalárdájának figyelmébe. A szeptember 6-iki ünnepély előkészítése végett kérjük a dalkör minden tagját, hogy a csüörtök esti próbán okvetlenül jelenjenek meg.

A főszolgabíró Stern Vilmos, Stern József, Frenkel Benjámin, Barta János és Steiner Géza fogyvásárhelyi lakosokat, továbbá Farkas László, Erbstein László, Frank István, Goldstein Ferenc, dr Grünbaum József, Glück Ernő, Klein Ernő, Klein Károly, Lindenfeld Sándor, Molnár Herman, Márton László és Rosen Sámuel mezőtelegdi lakosokat a rádióhasználatól eltiltotta, Hübschmann Nándor bihari lakost pedig gazdaságilag káros tevékenysége miatt augusztos 29-én internálta.

VIIPURI VISSZAHODÍTÁSÁVAL MEGSZÜNT A MOSZKVAI KÉNYSZERBÉKE

Mindenütt elérték, sőt helyenkint túl is lépték a régi finn-orosz határt a finn csapatok. További előnyomulás Pétervár felé

Vezéri főhadiszállás (Német Távirati Iroda. A véderő főparancsnokság közli augusztus 31-én:

A finn csapatok merész harcokban megsemmisítő vereséget mértek a viipuri környéki szovjet erőkre és aug. 30-án visszafoglalták a várost. A finn kötelékek a karélliai földszoros közp-ső részén egyre több tért nyerve, nyomulnak előre Leningrád felé.

A holland partok mentén nyolc angol vadászgépet, a norvég partok mentén három, Észak-Németország fe-

lett egy ellenséges repülőgépet lelőtünk. (MTI)

Berlinből jelentik augusztus 31-én: (Német Távirati Iroda).

A finn csapatok visszahódították azt a határvidéket, amelyet az 1940-es moszkvai békeszerződésben Oroszországnak át kellett engedniök a Ladoga-tótól északkeletre. A finn csapatok mindenütt elérték a régi finn-orosz határt és helyenkint túllépték azt. (MTI)

re. A Földközi-tengeren vadászgépeink lelőtték két ellenséges repülőgépet. (MTI)

HADIANYAGOT SZÁLLITANAK IRÁNON AT A SZOVJETNEK

Kabulból jelentik (NTI): Mint Teheránból jelentik, a szovjet csapatok tovább folytatják előnyomulásukat a főváros felé, bár iráni részről megszüntették az ellenségeskedéseket. Teheránban ezért csapatokat helyeztek készenlétebe. Szombaton a szovjet repülők röplapokat dobtak az iráni fővárosra. A földi elhárítás hevesen tüzelt rájuk. (MTI)

Teheránból jelentik (Német TI)

Órát szakszerűen javít
Briliánst, főrött aranyat, ezüstöt napi áron vesz
OLÁH GYULA
Órás-ékszerész
Nagyvárad, gróf Telekiutca 12.

Teheráni kormánykörökben megcáfolják azokat a híreket, mintha az iráni uralkodó elhagyta volna a fővárost. A sah Teherán melletti nyári üdülőhelyén tartózkodik. Szombaton érkezett meg a fegyverszüneti szerződés feltételeit tartalmazó angol-szovjet jegyzék. (MTI)

Amszterdamból jelentik (NTI): Simlából származó Reuter-jelentés szerint az iráni kormánnyal szemben támasztott egyik feltétel az, hogy Iránon át hadianyagot szállítsanak a Szovjetunióba. (MTI)

Amszterdamból jelentik (NTI): A brit hírszolgálat jelentése szerint a szovjet csapatok megszállták Rest és Szendjen városokat. (MTI)

Disszemle Viipuriban a német véderő képviselőjének jelenlétében

Helsinki-ből jelentik: (NTI) Viipuriban vasárnap katonai diszszemlést tartottak, amelyen meghívott vendégként a véderő képviselője is résztvett. A diszszemlést a Viipuri meghódításában résztvevő finn csapatok szemléje vezette be. Osch tábornok felhívást intézett a katonákhoz, hogy

Viipuri meghódításával megszűnt a moszkvai kényszerbéke. (MTI)
Helsinki-ből jelentik: (NTI) A Finn Távirati Iroda vasárnap este a követ-

kező jelentést adta ki:

A Finn Távirati Irodát felhatalmazták annak kijelentésére, hogy teljesen valótnak a néhány külföldi lapokban és rádióadásokban terjesztett híresztelések, amelyek szerint Finnország a háború ki nem elégítő eredményei miatt állítólag tárgyalást kezdett Helsinki-ben és Stockholm-ban abból a célból, hogy idegen államfőt Finnország és a Szovjetunió közti békekötvetítésre bírjon rá. (MTI)

Roosevelt beszéde az „Amerikát fenyegető háborús veszélyről“

Hydeparkból jelentik: (Német Távirati Iroda).

Roosevelt elnök Hydeparkba érkezésekor a lakosság előtt kijelentette, hálát kell mondani az Istennek azért, hogy a Churchillle lefolyt találkozót még ilyen békében lehet megünnepelni. Imádkozni kell azért, hogy ez így

történhessen meg a következő évben is. Lehetséges, hogy a jövő veszélyei még sokkal nagyobbak lesznek.

Az elnök a továbbiakban hangoztatta, hogy biztos tudomása szerint a diktátorok határozott célkitűzése az egész világ, az az Amerika feletti uralom megszerzése. (MTI)

Pusztulnak a szovjet hajók

Berlinből jelentik augusztus 31-én: (Német Távirati Iroda).

Augusztus 30-án a keleti arcvonal északi szakaszán lezajlott harcokban egy német léghárító üteg három szovjet ágyunaszádót, egy gyorshajót és egy kisebb gőzöst pusztított el.

Német repülőgépek a keleti arcvonal északi szakaszán augusztus 30-án lelőtték száz szovjet repülőgépet.

Az Odessza körüli tengerrészen súlyosan megrongáltak és elsüllyesztettek egy 4000 tonnás szovjet kereskedelmi hajót. A Ladoga-tó és a Finn tenger között német parci repülőgépek elsüllyesztettek két szovjet hajót és súlyosan megrongáltak egy szovjet ágyunaszádót. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) A német légierő augusztus 31-én az egész keleti arcvonalon folytatta szüntelen megsemmisítő csapásait. Az arcvonal déli részén vasárnap igen sok találatot figyeltek meg földönálló repülőgépeken. Gornostauptólól északkeletre sikeres támadást intéztek a német repülők tábori erődítmények ellen. A német légierő az arcvonal középső részén főleg pályaudvarokat támadott. A Finn-öbölben a német gépek sikeres támadásokat hajtottak végre szovjet hajóegységek ellen. Egy három ezer tonnás és egy ezer tonnás szovjet hajót súlyosan megrongáltak. Elvesztésükkel számolni lehet. Egymást követő támadások indultak vonatok ellen és azokat kisiklatták. (MTI)

Nem akadály a szovjet akna a német csapatok előtt

Berlinből jelentik (NTI): Német harci repülőgépek Brjanszk közelében több szovjet lőszerraktárt a levegőbe röpítettek. Orel mellett több szovjet csapatszállító vonatot kisiklattak. Légiharcokban 43 szovjet repülőgépet lelőtték a német vadászok a nélkül, hogy saját veszteségeket szenvedtek volna. (NTI)

Berlinből jelentik (NTI): A bolsevikok az utóbbi napokban hiába kísérelték meg a keleti arcvonal északi szakaszán aknazárakkal megakadályozni a német csapatokat előnyomulásukban. A német utászok egyedül egy seregtest előtt mintegy 1100 aknát tetek ártalmatlanná. (MTI)

Sikeres olasz hadműveletek Gondar szakaszán

Rómából jelentik (Stefani): Az olasz főhadiszállás 452-ik közleményei: Északafrikában a szárazföldi arcvonalon tüzéségi párharcok folytak. Német repülőgépek eredményesen bombázták a Tobruk kikötőjében borgonyzó angol hajóegységeket. Az angol lé-

gi erő támadást kísérelt meg Tripolisz ellen. Az anyagi kár és a veszteség csekély. Egyik torpedónaszádunk Tripolisz magasságában lelőtt egy ellenséges bombavető repülőgépet. A gondari harctéren csapataink sikeres hadműveleteket hajtottak vég-

Német lap elismerő cikke a magyar honvédség teljesítményéről

Berlinből jelentik: (Magyar Távirati Iroda).

A Die Deutsche Stimme című Letilap Magyarországnak a bolsevizmus elleni harcával foglalkozik és többi között ezeket írja:

Az aránylag fiatal magyar hadsereg pontos kiképzése és jó felszerelése a legjobb eredményeket mutatta fel. A vezérkar józan és rövidre fogott jelentése mögött gyakran magyar fegyvertársaink hőies teljesítményei rejlenek. Bár a magyar csapatok egyáltalán nem kimélik magukat, veszteségeik az elért eredményekhez képest igen cse-

kélyek. Az a véres csapás, amelyet a gettóból kikerült Kun Béla maga mögött hagyott, azt eredményezte, hogy a magyar nemzet a bolsevizmus elleni kereszteshadjáratot történelmi megtorlásul fogja fel.

Angol pénzhigitás Egyiptomban

Ankarából jelentik: (NTI) Kairói jelentés szerint az egyiptomi parlament több képviselője megállapította, hogy Egyiptomban növekszik a pénzhigitás mert az angolok számos olyan fizetést, amely összefüggésben van a hadállapottal és amelyeket arannyal kellett volna kiegyenlíteni, papírpénzzel egyenlített ki. Számos életfontosságú gabonanemű ára jelentős mértékben emelkedett. (MTI)

OLASZ—ANGOL EGYEZMÉNY HADIFOGOLYLEVELEZÉS KICSERÉLÉSÉRE. Lisszabonból jelentik: (NTI) A portugál kormány közvetítésével olasz—angol egyezményt kötöttek a hadifoglyok levelezésének kicserélésére. A kicserélést repülőjáratokkal Lisszabonon át bonyolítják le. (MTI)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Iskola cipők

utalványra és utalvány nélkül legjobb minőségben megérkeztek

Reichard Dezső és Fia

A visszatért Erdély első éve a magyar nemzetgazdaságban

Irta: Sz. Jakab Géza, az Erdélyrészi Gazdasági Tanács sajtóelőadója

Alábbi cikkünk vasárnapi számunkból technikai okok miatt maradt ki. A cikk más erdélyi lapokban már megjelent, ez azonban mit sem von le érdekességéből. A cikket az alábbiakban közöljük:

Szeptember eleje történelmi évforduló a magyar nemzetgazdaság részére. Egy évvel ezelőtt kezdődött a kormány gazdasági újjáépítő munkája a második bécsi döntéssel hazatért erdélyrészi területeken.

Az erdélyi ipar és kereskedelem továbbá a mezőgazdaság tökéletesítése, közlekedési hálózatának elhanyagoltsága és gazdasági relációinak rendezetlensége elsősorban nagyarányú állami investíciókat, másodsorban pedig különféle, olcsó és gyors hitelakciók szervezését tették szükségessé. A hazatért részek gazdasági bekötésének feladatait a magyar gazdasági élet az elmúlt 12 hónap alatt bravúrosan oldotta meg és ezzel párhuzamosan kerülhetett rendezésre az áruellátás és a nyersanyag értékesítés, továbbá a gazdasági élet közigazgatásának beszerzésére vonatkozó szükséglet ezer féle gyakorlati kérdése is. Ebben a munkában hatalmas munkát vállalt a budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, majd életrehívása után az erdélyi magyar gazdasági intézmények tényleges vezetőit véleményező, adatgyűjtő és tanácsadó kormányzati szervként eggyéjfoglalt Erdélyrészi Gazdasági Tanács.

Az erdélyi újjáépítés főbb vonalai.

A magyar gazdasági élet jogrendjének kiterjesztésével párhuzamosan kezdődött meg a kisipar, a kiskereskedelem, a mezőgazdaság, továbbá a gyáripár hitelakcióinak intézményesített megszervezése. Nagyobb arányú hitelvételem az Erdélyi Ipari Munkaszervező Intézet az IOKSZ-kirendeltség, a Nemzeti Hitelintézet és az Országos Magyar Földhitel Intézet erdélyi kirendeltségeinek felállításával kezdődött. A Magyar Nemzeti Bank öt kirendeltséget intézményesített Erdélyben. A kormány öt milliós keretű sietett a székely faipari kis- és középtermelők segítségére. A Nemzeti Önállósítási Alap külön erdélyi kirendeltsége közel másfél millió pengőt helyezett ki új erdélyi magyar kisipari és kiskereskedői egzisztenciák létesítése céljából. A hitelforrások intézményes megteremtése mellett a gazdasági erők összefogásának munkája, a munkaalkalmak minél számosabb létesítésére is kiterjedt. A távolság és a szállítási nehézségek leküzdésére a Magyar Államvasút az első évben 40 millió pengőt fordított: 1940 decemberében adták át a forgalomnak a Szászlekenye—Kolozsnagyida közötti 16 km-es keskeny nyomtávú, napi 800 tonna kapacitású új vasútvonalat, melynek részére a MAV 39 kisnyomtávú mozdonyt és 841 hasonló teherkocsit rendelt. Szeretfalva—Deda között befejezéshez közeledik a szabványos nyomtávú vasútvonal, mely 50 km. hosszúságban két alagúton át köti össze belső Erdélyt a Székelyfölddel. A Szamos-völgyi és szilvágyi vasútvonalak fővonalai

főrtént átépítése ugyancsak befejezést nyert. Mindez több mint 10.000 munkást foglalkoztatott egy év folyamán.

Az úthálózat bekötésére és az autószertráda kétféle ágazó kiépítésére

Új erdélyi energiaforrások megnyitása

Az újjáépítés feladatait főleg ipari téren a legjobb kilátásokkal biztatják az Erdélyben feltárt új energiaforrások. Az erdélyi vizierők kihasználásának „haditervét” az iparügyi minisztérium elkészült kimutatása 52 vízi-lépcső kijelölésére alapozta. Ennek kihasználását a magyar-olasz tökélekedtségű Kelet-magyarországi Villamosmű Rt. vette programjába. Erdély villamosítási munkája az alsíki és a gyergyói székely közbirtokosságok szövetkezeti mozgalmával indult meg s már kialakult a Gelence-környéki, a Nagybánya-környéki, a gyergyószentmiklósi elektromos centrálé kiépítésének terve is. Az erdélyi gyáripár energia-szükségletét a fenti lehetőségeken kívül az egeresi, szurduki, zsidói és a köpöci szénbányák látják el. Figyelemreméltóak a Salgótarjáni Köszénbánya Rt. Szatmár és máramarosmezei kutatásainak eredményei, továbbá azok az eredményes fúrások, amelyek Szamosújvár és Marosvásárhely vidékén felállított három fúrótorony útján új földgáz és petróleummezők kincsenek feltárására megindítottak. A jelek arra vallanak, hogy az erdélyi új energiaforrások nemcsak az erdélyi gyáripár energiaellátásának átállítási feladatait, hanem az egész erdélyi iparosítási programot is előnyösen segítik elő. Ennek jegyében vette át az állam az 1911: VI. tc. alapján a Derna Tatarosi Aszfaltbánya Rt., Sásstelek Sítér olaj- és aszfalttelepeit (Bihar), továbbá az Izaszacsali (Máramaros m.) Kárpáti Petróleum Rt. és a Bihar-szilágyi Olajipari Rt. telepeit a

Kisipar, kiskereskedelem, pénzintézetek

Az elmúlt év folyamán három kereskedelmi és iparkamarát, 44 Ipartestületet, 11 megyeszékhelyen létesített Kereskedelmi Kirendeltséget 6 Iparflügelyelőséget szervezett a kormány a visszatért erdélyi részekben, mely intézmények 165 ipari részvénytársaságot, 46,4 millió pengő, továbbá 115 kereskedelmi részvénytársaságot 7,3 millió pengő alaptőkével vettek át a kisvállalatokon és a szövetkezeteken kívül. Az Erdélyi Háziipari Központ lendületteljesen vette át a fejlett erdélyi háziipar irányítását. Erdély kisiparosainak felségítése érdekében a kormány a hazatérés évében 45 millió értékű kisipari közmunkarendelést juttatott. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanácsnak, széleskörű tevékenysége során éppen az erdélyi kisipar és kiskereskedelem számára sikerült olyan közmunkaalkalmakat teremteni, amelyek „kulcs-

a kormány 12 millió pengő hitelkezetet biztosított a megyék törvényhatóságainak. A MÁVAUT 15 személforgalmi járatot rendszeresített. A MALERT erdélyi légijáratát a kedvezőtlen meteorológiai viszonyok terhelték: átlagos havi forgalmuk így is 30.000 pengőt jelentett.

nagybányai Phoenix különféle gazdag bányáit. A német és az olasz magántőke egyre szervesebben kapcsolódik bele a visszatért erdélyi részek ipari és energia-gazdálkodási vállalatainak életébe. A casseli Winterschall-Konzern érdekeltsége; a Magyar-Német Olajművek Kft., amely 7 és fél millió pengős alaptőkével alapult meg altalaji kincsenek értékesítésére. Az olasz tőkét az Erdélyi Magyar-Olasz Ásványolaj Ipari Rt. reprezentálja, amely megalakulása óta a dési és a marosvásárhelyi petróleum finomítókat vette át. Erdély hazatérése óta hazánkat sóexport-állammá tették a hazakerült aknasugatagi, aknaszlattinai, désaknai és a parajdi állami sóbányák, amelyeknek modernizálása lendületteljes folyamaiban van. Az első ötezer erdélyi export-só szerbiai rendelkezésre került leszállításra.

A Székelyföld ipari problémái mezőgazdasági jellegűek. Dédán egy magyar-olasz tökélekedtségű cellulozegyár létesítésére folytat tárgyalásokat a székely megyék cukorrepa, burgonya és árpatermelői nyerscukorgyár, malátagyár és keményítőgyár felállítására készülnek. A „Szövetség” Szövetkezeti Központ burgonyakeményítőgyárat juttatott fedél alá Csikszentsimonban évi 8—900 tonna kapacitással. Kisebb lentilolók és fonódák felállítását ugyancsak szövetkezeti úton teszi indokolttá a fejlődő erdélyi textil-növény termelés. Palacküveggyárak felállítását a székely borvizek gazdagsága teszi indokolttá. 1941-ben 30 mezőgazdasági szeszgyár és 11 szövőüzem működött a visszatért erdélyi részekben

ipari” jellegű városi és megyei közmunkák folytán éppen az erdélyi kisemberek ezreit juttatták kereset-hez.

Az erdélyi pénzintézetek, 346,7 millió pengő tőkeállalással léptek be a TÉBE organizációjába, amely 40 erdélyi pénzintézetet és 7 fiókot vett fel. A pénzintézetek résztvettek a lej-átváltás lebonyolításában és a román állami adósságcímletek letébevitelében. Az első évben megindult tőkeképződést jelentékenyen elősegítette az erdélyi hiteléletet bénító 21 millió pengős román konverziós terhek felszabadítására, továbbá a kamatmaximumok kiterjesztésére elkészült kormánytervezet. A pénzintézetek kulcspozícióinak őrségváltása Erdélyben is zökkenő nélkül ment végbe s a földművelésügyi minisztérium öt millió pengős fahitel-akciójának lebonyolításán kívül eredmé-

nyesen vesznek részt élénk banktevékenységük során az erdélyi vendégforgalmi intézmények és új ipari beruházások almentálásával.

Húsz millió pengő Erdély mezőgazdaságának.

Az erdélyrészi mezőgazdasági élet újjászervezése széleskörű állami apparátussal és hatalmas áldozatok útján kezdődött meg. A földművelésügyi minisztérium ezirányú költségvetése jóval túlhaladta a húsz millió pengőt. Vetőmag és tenyészállat-akciók útján sikerült a legszükségesebbekkel ellensúlyozni az elszorított károkat. Az erdélyi mezőgazdasági program irányításával a földművelésügyi minisztérium Kolozsváron külön kirendeltséget állított fel, amely gyorsan és hatatosan segíti elő az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet ugyancsak megnövekedett, kitűnő munkáját. Az EMGE a még vissza nem tért 188 délerdélyi gazdakör helyébe közel 300 új gazdakört szervezett. A 15 éves erdélyi újrafásítási program végrehajtása az első évben 24 millió facemete kiosztása útján kezdődött meg. Számos mezőgazdasági jellegű intézet és kísérleti telep felállítását a kormány 400 minta-trágyatelep és 300 siló építéséhez járult hozzá. Az erdélyi költségvetés átfogó keretben biztosítja a sok kárt szenvedett erdélyi mező-erdőgazdálkodás további nagyvonalú fejlődését.

A kormány 1440/941 és 1460/941 számú rendelkezéseinek földbirtokpolitikai jelentőségét a következő év eseményei fogják megmutatni.

Az erdélyi szövetkezetek nemzetépítő munkája.

Az erdélyi szövetkezetek hatékony munkáját történelmi önkormányzatoknak biztosítása útján alapozta meg továbbra is a kormány. Közismert tény, hogy minő nagy nemzetgazdasági jelentőségű munkát végeznek az erdélyi szövetkezetek az áruellátás, az értékesítés, a termelés és a fogyasztás, továbbá a kistermelők hitellellátásának kérdéseiben. Az Erdélyrészi Hangya-Szervezet négy kirendeltséggel, 14 áruelosztóval és 362 szövetkezettel működik medgyesfalvai ecet-vegyészeti, likőr- és rum-üzemei, továbbá seprűgyára ez évben épült ki. A „Szövetség” Szövetkezeti Központ 262 szövetkezeti tag-szervezetet egyesít, üzletrésztőkéje a hazatérés óta 376.275 pengőről 1 923.604 pengőre emelkedett. Széleskörű tevékenységét Erdély tejtermelési és feldolgozási, továbbá áruelosztó teendőinek központi megszervezésével bővítette ki. Gyümölcsfeldolgozó telepei a székelységnek jelentenek új munkaalkalmakat. Csikszentsimoni burgonyakeményítő és sörgyára negyedszázalékos pengős beruházással készült el a hazatérés első esztendejében.

A fenti pár adat még vázlatosan sem tünteti fel annak az országépítő munkának jelentőségét, amely a hazatért erdélyi területeket az első 12 hónap leforgása alatt máris szervesen kapcsolta be az anyaország nemzetgazdaságába. Az alapozás azonban elkészült és szilárdsága a jelek szerint megbírja Erdély gazdasági jelentőségének megfelelő további építőmunka áldozattaljes és további gazdasági összefogást igénylő lendületét.

Utazás a „Gajworon-Budapesti gyorsvonaton”

Kiapadhatatlan a magyar honvéd humora a harctéren is

(A honvéd haditudósító század közlése.)

A német továbbító állomásra igyekszem s éppen a német futárcsúszót várom, amikor éies fütty hasít bele a levegőbe és harsány hang kiált:

— Beszállás, gyorsvonat Budapest felé, indul az alsó vágányról!

— Mi ez? — kérdezem magamtól. Lehetetlen! Hiszen Gojworonban vagyok. S hetekkel ezelőtt, amikor itt kergettük a szovjetcsapatokat, úgy láttam: a sineket kilométerszám felrobbantották! Hogyan indulna innen vonat Budapestre?

Ráérek, az autobus csak félóra múlva jön, addig megnézem miféle móka ez?

Megyek a hang irányába, a ják mögött hamarosan vasútállomás tűnik fel s az első sínen valóban szerelvény áll. Nem akarok hinné a szememnek: a kocsi „MÁV” jelzés s elől vígan dohog a mozdony. Csinosképű, mosolygó arcu magyar katonára hajol ki az ablakán, integet, hogy siessenek a felszállással. A pályaudvaron nagy a sürgés-forgás, tele hadtápostól és felvételezésre várakozó vonattal — katonával és ácsorgó, sütkérező sebesültekkel. Vidám nyüzsgéssel igyekeznek beszállni. Csizmás német katonák is viháncolnak köztük. Csak az a különös, hogy hátizsákja, ládája vagy másféle szabadságos holmija egyiknek sincs.

„Haza indulunk, hadnagy ur!”

Odamegyek a mozdonyvezetőhöz és megkérdezem, mi van itt.

— Indulunk haza, szálljon fel a hadnagy ur is — nevet nagyot. — Tessék, akár ide a mozdonyra is!

Ezek bolondok — gondolom, de mert ráérek, hát felugrom a mozdonyra.

Indulást jelez a kalauz és a vonat lassan kifut az állomásról.

— De most már mondja meg, miféle móka ez? — mondom a még mindig mosolygó vezetőnek. aki mellett még egy olajos, füstös, villogó fogsoru katonára nevetgél.

— Hát csakugyan móka, hadnagy ur. Ugy van az kérem, hogy itt váltják egymást egyideig a szállító oszlopok. S bizony néha sokat kell itt várakoznunk. Hát amikor először várakoztunk itt, unalmunkban átnézniük az állomást, mit találhatunk, amit használni lehetne a kocsihoz, met sofförök vagyunk. Szanaszét állottak a vagonok, kocsi a sineken. bent a fűtőházban két motort mozdony, de egyik sem volt üzemképes állapotban. Valami nagy baja egyiknek sem volt, nekiálltunk ketten és órák alatt a kettőből összeállítottunk egy mozdonyt, amit már használni lehetett.

Azóta, ahányszor várakoznunk kellett, eljártogattunk itt. Ide-oda járunk a mozdonyon, tolatunk s lassankint az első vágányra hoztuk a kocsikat. Találtunk festéket is. Átfestettük a szovjetjelzést MÁV-ra, táblát pingáltunk néhány kocsi oldalára, hogy „Gajworon-Budapest” és most összecsisztítottuk az éppen itt

levő magyar meg német fiúkat egy kis mókára.

— Vigyázzon — szólok közbe — mindjárt vége a sinnek, csak deszkák fekszenek a töltésen.

— Nem baj, ezt már mi raktuk át lehet menni rajtuk.

Valóban, kicsit lassabban, de átjutunk a deszkákra s megint sineken futunk tovább.

Hátulról vidám nóta hangzik, teli tündövel fujják a fiúk:

— Már ezután úgy élem világot... — meg azt hogy:

— Majd lesz nekem az irányom más is, a budapesti vasútállomás is.

A két német is vidáman integet:

Nagyon hamar „megjártuk” Budapestet

Már majdnem két kilométert tett meg a vonat, amikor a sín végleg megszakad, indulni kell vissza.

Most már lassabban haladunk, mert az egész szerelvényt tolja a mozdony, de így sem tart sokáig. újra ott állunk az állomás előtt. A mozdony áthalad a váltókon a szerelvény tulsó végére áll, a vonat ellenkező irányban indul el. Errefelé is meg tud tenni néhány kilométert.

Nincs vége a mókának, énekek, kipirulva kiabálnak a legények.

— Eljen Budapest!

Zeng a határ az énekszóttól, alig fejezik be az egyiket, már kezd is valamelyik a másikat. A rövid szünetekben egymást csipkedik iráfás megjegyzésekkel, ide-oda vaskosabb élcelődés is hallatszik és a katonák hancuroznak a kocsiokban, mint a szabadjára engedett, zabolátlan gyerekek.

Igy játszunk, amíg a felvételező állomás sípjele tudomásunkra nem hozza, hogy megjött a hátsó oszlop, mindjárt kezdődhet a rakodás.

De a játék öröme megmarad az emberek szemében.

És ennek a játéknak megvan az a haszna is, hogy amire idáig érnek a pályatesttel a gyorskezü, német vasutépítő csapatok: Gajworonban nem sok dolguk akad.

Magyar honvédek igazítottak helyre mindent — játékból.

A PANNONIA ETTEREMBEN

ma estétől kezdve Seress Jenő és cigányzenekara muzsikál.

neveznének ki egy szakképzett és erre a célra alkalmas kereskedőt nagykereskedőnek. Az értekezlet egyelőre az utóbbi megoldás mellett döntött.

Nagy István ügyvezető elnök megköszönte Horváth kormánybiztos és Kereszthy igazgató, valamint a felszólaló tagok hozzászólásait, melyből kialakult az árubeszerzési szövetkezet megvalósításának lényege. Egyben kijelentette, hogy az árubeszerzési szövetkezeti részvények 10 pengős értékekben vannak tervezve, hogy a kereskedő és iparos tagok minden rétege anyagi erejének megfelelően jegyezhesse. Az értekezletet azzal zárta be, hogy a szövetség intenzív formában fogja a tagok közt ismertetni az árubeszerzési szövetkezeti alapon való megszervezését. Ezek szerint a legközelebbi időben a szövetség meg is alakul, mintán a tagok kivétel nélkül kívánatosnak tartják.

Ugyancsak vasárnap délelőtt tartotta meg fontos értekezletét a Baross Szövetség fakeskedői szakosztálya is. Az értekezleten, melyen igen sok aktuális szakkérdést vitattak meg, első ízben jelent meg igen sok új tag, kiknek igazolását a szakosztály elnöksége megbírálta és tudomásul vette.

Beiratások

a Városi Zeneiskolába

A nagyvárad Városi Zeneiskolában (Szaniszló-utca 18.) a beiratások szeptember elsején kezdődnek és naponta d. e. 10—2 és délután 4—7 óra között történnek a létszám tanszakonkénti beteltéig. Beiratási díj egy évre öt pengő. Tandíj a zeneszerzés, magánének, zongora, orgona, harmonium, hegedű, mélyhegedű és gordonka főtanszakon havi 10 pengő. A gondornak, az összes fuvóshangszereknek, valamint a 7 éven aluliak játékos iskolájának díja havi 5 pengő. A melléktanszakok (közöttük a kötelező elmélet-oktatás) díjtalanok. Ha azonban valaki csak melléktanszakra iratkozik be, annak díja havi 4 pengő. A rendes növendékek testvérei féltandíjmentességet élveznek. Szegénysorsu, tehetséges növendékek tandíjkezdményért, vagy ösztöndíjért folyamodhatnak. A vidékről bejárók vasúti kedvezményben részesülnek. Felmőttek számára külön esti tanfolyam. A beiratkozottak osztályokba sorolása, ideiglenes órabeszerzése, szaktanárokhöz utalása stb. szeptember 5-ikén lesz, mindenki számára e napnak abban a szakában, amelyikre tanórát helyezni akarja. Ezen a napon az iskola irodája sem beiratkozókat, sem érdeklődőket nem fogad. Az őszi magánvizsgálatokra vonatkozó és egyéb felvilágosítást hétköznaponként, a fentjelezett órákban nyújt az igazgatóság.

Baross Szövetség Ravata

Megalakul a Baross Szövetség nagyváradai árubeszerzési szövetkezete

A biharmegyei kereskedőket is belekapcsolják a szövetkezeti tagok sorába

Nagyvárad. Saját tud. Rendkívül nagyfontosságú alakuló értekezletet tartottak vasárnap délelőtt a Baross-Szövetség tagjai. Az értekezleten megjelent Horváth Árpád kormánybiztos, valamint Kereszthy Kornél a budapesti központi árubeszerzési csoportjának igazgatója is, hogy megtárgyalják a Nagyváradon mulhatatlanul szükséges Baross árubeszerzési szövetkezet megalakulását.

Az értekezletet nagyszámú érdeklődők jelenlétében Nagy János ügyvezető elnök nyitotta meg s a Baross tagok a feltett kérdésre egyhangúlag tolmácsolták azt a kívánságukat, hogy a körülmények kényszerítő súlya miatt feltétlenül hozzájárulnak a szövetkezet megalakulásához, s ezt minden körülmények között saját érdekében is támogatni fogják.

Ezután Kereszthy Kornél központi igazgató emelkedett szólásra és kijelentette hogy megállapítása szeriut a nagyváradai kiskereskedőknek néhez helyzetükben előnyüket szolgálja a szövetkezés, megmutatva azt az irányt, mely a legalkalmasabb, megemlítve többek között azt, hogy a bu-

dapesti árubeszerzési szövetkezet nemcsak kereskedőknek, hanem minden igazi szakasportnak is beszeres árut így szabóknak cernát, kalaposoknak Svájcból topot, stb. Javasolja, hogy szervezze meg a Baross Szövetség megyei alakulatban a szövetkezetet, mert a vidéki kiskereskedők talán még jobban rá vannak erre utalva. A budapesti központnak teljes támogatását igéri a hatóságok és a gyárakkal szemben. „— a mag el lett hintve és biztosra veszem hogy terebélyes fa fog kinőni belőle” — fejezte be szavait.

RÉSZVÉNYEKET BOCSÁTANAK KI

A nagy tapssal fogadott beszéd után Horváth Árpád kormánybiztos mondott értékes hozzászólást, majd a tagok szólaltak fel egymásután s ezekből a vezetőség azt állapította meg, hogy háromféle eshetőség van a szövetkezet megalakulásának első lépésére:

1. Saját szövetkezet, 2. egy idősebb tag, ha átadná nagykereskedő üzletét a Barossnak, vagy pedig harmadik esetben, ha a Baross-tagok közül

Belvárosi mozgóban
Hétfőre utoljára meghosszabbítva:
Broadway melody 1940
Keddtől:
CONGO MAISIE

Tel. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
Hétfőn utoljára: **Leányvári boszorkány**
Keddtől:
Titkok kastélya
George Sanders, Margaret Lindsay, Dick Foran.
Híradó.

Apolló filmszínházban
Csak hétfőn és kedden
Fegyverben a világ
A párizsi Information filmgyár megrázó hatása alkotása! Az ezer sebtől vérző fődgömb vajudása! A lángban álló Európa!

Hogyan kérjük az átalakítási és tatarozási adókedvezményt

— A Háztulajdonosok Szövetségének adóügyi tájékoztatója —

II.

Az átalakítási adókedvezmény engedélyezése iránt, az átalakítási munkálatok megkezdése előtt legalább 8 nappal kérvényt kell benyújtani a városi polgármesterhez, vidéken pedig a községi előljáróságához, azzal, hogy ezt a kérvényt az előljáróság terjessze fel a járási főszolgabíróhoz.

Ehhez a kérvényhez csatolni kell:

1. a pontos méretekkel ellátott kiviteli terveket és az átalakítási munkálatok részletes költségvetését 2-2 példányban, — 2. bérházak átalakításánál és abban az esetben, ha az átalakítási adókedvezményt csak egyes bérleményekben végzendő átalakítási munkálatok után kérjük, csatolni kell az átalakítandó helyiségek részletes térfogat kimutatását és a méretekkel feltüntetett rajzokat 2-2 példányban. — Ugyanezekben az esetekben csatolni kell a hatóság bizonylatát arról, hogy az átalakítási munkálatok a jóváhagyott városszabályozási tervvel ellentétben nem állanak. — 3. Léggépesítési munkálatoknál a pontos tervet, az erőműtani kiszámításokat és az építésügyi hatóság jóváhagyását kell becsatolni.

A polgármester és illetve vidéken a főszolgabíró a terveket és költségvetést felülvizsgálja és esetleg annak ellenőrzésére helyszíni szemlét tart, egyben pedig a hozzájuk beérkezett ilyen tárgyú kérvényeket jegyzékbe foglaltatják és minden hó végén a kir. pénzügyigazgatóságnak megküldik.

Az építési szándékoló háztulajdonos kérelmére a pénzügyigazgató nyilatkozni tartozik arra nézve, hogy a bejelentett átalakítási munkálatok közül melyek azok, amelyek az adókedvezmény kérésére jogalapot szolgáltatnak.

Ugyancsak a tulajdonos a kir. adóhivataloktól is kérhet e részben írásbeli felvilágosításokat és utasításokat.

A polgármester és illetve vidéken a főszolgabíró az átalakítási munkálatokat azok tartama alatt állandón ellenőrizhetik és egy ízben feltétlenül ellenőrizni tartoznak abból a szempontból, hogy a terveket és költségvetéseket betartják-e.

Az építendő a munkálatok befejezé-

sétől számított 30 nap alatt köteles erről a polgármesternek (főszolgabíróknak) jelentést tenni és egyben megjelölni, hogy mily arányu átalakítási adókedvezményre tart igényt.

Ezen jelentéshez be kell csatolni a végzett munkálatokról készített számadást, az ennek alapjául szolgáló elszámolási terveket, a méretkimutatásokat, az eredeti számlákat, nyugtákat, az építési és lakhatási engedélyeket.

A kivételes esetekben igazolni kell az egy-egy köbméterre eső építési költséget.

A bejelentés folytán a polgármester

és illetve a főszolgabíró helyszíni szemlét tart és az összes feltételek pontos betartásának megállapítása után az építési tervet és költségvetést megfelelően záradékolja és az összes iratokkal és rajzokkal a kir. adóhivatalhoz átküldi.

A kir. adóhivatal a beérkezett iratok alapján megállapítja, hogy a háztulajdonost milyen jogcímen és mely összegek után illeti meg az átalakítási és a tatarozási adókedvezmény és erről a háztulajdonost határozatilag értesíti.

Ez ellen a határozat ellen a pénzügyigazgatósághoz lehet fellebbezni és a pénzügyigazgatóság határozatát a közigazgatási bíróságnál panasszal lehet megtámadni.

Az átalakítási kedvezményekkel kapcsolatos összes előzetes bejelentések és mellékleteik, valamint az utólagos bejelentések és a zárszámadás illetékmentesek.

GAZDASÁGI ÉLET

Emelkedett a németországi vajtermelés

Berlinből jelentik: (NTL.) A Német Távirati Iroda szakértő köréből értesül, hogy a német mezőgazdaság termelése a háború alatt nem csupán teljesítőképességét tartotta meg, hanem azt fokozta is. A német mezőgazdaság legnagyobb teljesítménye a vaj-termelés fokozása volt. Németország vaj-termelése az egész világon vezet. Az 1940. évi vajtermelés 55 százalékkal volt nagyobb, mint

az 1933. évek előtti átlag. A tejtermelés 1940-ben kerekén kettő és félmilliárd literrel volt több az 1938. eredményénél. A mezőgazdaság teljesítőképességének a háború alatt elért fokozásáról az alábbi számadatok tanuskodnak: 1940-ben az olajnövény termelés háromszor annyi, mint 39-ben, burgonyából 72 millió tonnát, cukorrépából 20,8 millió tonnát takarítottak be. (MTL.)

Módosították a román uralom alól felszabadult területeken az ingatlanok vagy megtámadására vonatkozó rendeletet

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap közli a minisztériumnak a román uralom alól felszabadult keleti és erdélyi országrészen az ingatlan elidegenítésének vagy megterhelésének megtámadására vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló rendeletet, amely az említett területen az ingatlanokra vonatkozó magánjogi jogszabályok tárgyában kibocsátott rendeletben meghatározott megtámadási per alapján hozott ítélet hatályát a perrendtartási szándék előzetes bejelentése nélkül is kiterjeszti az időközben jogokat szerző harmadik személyekre. Ezzel a perrendtartási szándék előzetes bejelentése szükségtelenül válik.

RENDELET A BETONGÖMBVAS FORGALMÁNAK SZABÁLYOZÁSÁRÓL

A hivatalos lap vasárnapi száma közli az iparügyi miniszternek a betongömbvas forgalmának és felhasználásának szabályozása tárgyában kiadott rendeletét. A rendelet szerint mindenki, aki betongömbvasból bármilyen mennyiségű készletet tart, kö-

teles készletét a rendelet hatálybalépésétől számított nyolc nap alatt az építőipari bizottságnak (Budapest, VII. Madách-tér 3/4 szám) ajánlott levélben bejelenteni. Betongömbvasat csak az építőipari bizottság engedélyével szabad felhasználni vagy elidegeníteni. — Aki betongömbvasat használ fel, köteles a vasbetonmunka befejezésétől számított harminc nap alatt a felhasználó betongömbvással az építőipari bizottságnak elszámolni.

Közli továbbá az iparügyi miniszternek a fagyaltkészítők üzleti záróórájának szabályozása tárgyában kiadott rendeletét. A rendelet szerint a fagyaltkészítők mind köznapokon mind vasárnapokon és Szent István napján ugyanabban az időben tartatják nyitva üzleteiket és munkakörök keretein belül ugyanolyan fel-

Fotokópiáját

perccs alatt
REVUE FOTO
készíti
Rákóczi-ut 3. Hevman udvar

tételek mellett végezhetnek ipari munkát és árusítást, mint a cukrászok.

RENDELET A TAKARMÁNYVETŐ-MAG FORGALMÁNAK KORLÁTOZÁSÁRÓL

A Hivatalos Lap rendeletet közöl, mely szerint az egyes takarmánymagvak forgalmának korlátozásáról szóló rendeletet kiterjesztik az 1940—41. évben termelt lucerna és lóheremagra, a bíborheremagra, fehérheremagra, szöszösbükkönymagra, pannonbükkönymagra és tavaszbükkönymagra is. A nyolc napos készletbejelentési határidőt a rendelet megjelentésétől kell számítani.

Amenyiben a szükség kívánná, a zár alá helyezést a miniszter elrendelheti.

MEGÁLLAPÍTOTTÁK A SZÁRÍTOTT TÉSZA LEGMAGASABB ÁRÁT. Budapestről jelenti a MTI: Az árelenőrzés országos kormánybiztosa újra megállapította a szárított tészták legmagasabb árát.

Hulló falevél — itt a pék beszél

42 éven át minden hajnalban erre a furcsa „dal-változatra“ ébredt Nagyvárad közönsége. Nyomában sorra kinyitlak az ablakok s Bor József kosarából előkerültek a finom, ropogós péksütemények: hófehér zsemlek és — mint ő mondja — „zsenge kiflik.“

Ma Bor József nem árul már péksüteményeket. Nem árulna akkor sem, ha boldog béke honolna s effajta fényűzés még megengedett volna.

Mert Bor József ma már 72 éves, munkaképtelen, reszkető kezéből rég kihulltak a kiflik és a zsemlek s világtalan két szeméből lassan perognak a könnyek, amint elpanaszolja nekünk nagy-nagy nyomorúságát. Kéri, „írjuk ki az újságba.“

— De tessék megírni azt is, — kéri remegő hangon, — hogy én daloltam vígan minden reggel: „Hulló falevél, itt a pék beszél“ s én voltam sok váradi úrnak még naccságának az ébresztőórája 42 éven át... .

Hulló falevél — itt a pék beszél... .

A pék beszél most is. De nem az, aki 42 éven át ropogós zsemleket és zsenge kifliket árult, vígan dalolva. Hanem a 72 éves, világtalan, éhhalálra itélt öreg Bor József, Madár-utca 8. szám alatti lakos, akinek reszkető keze most nem ropogós péksüteményeket kínál a „Hulló falevél“ dallamára megnyitott ablakokon át, hanem könyöradományokért nyúl azok felé, akiknek oly sok éven át volt az „ébresztő órája.“

Minden jüller, amit eljuttatnak hozzánk olvasóink Bor bácsi számára, egy-egy égető könnyecsképetől le az egycor vígan daloló öreg pék világtalan szeméről! (M. F.)

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képeretezés

Falburkoló üvegcsempék gyári lerakata

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGYVÁRAD.

SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő

Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekkszámánk száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza

MIKOR KELL SÖTÉTITENI?

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A magánvilágítás és a járóművek el-sötétítése az ország keleti részén szeptember 1-én 19 óra 30 perckor kezdődik és 2-án hajnali 5 óra 10 perccig tart

DR. SOÓS ISTVÁN POLGÁRMESTER HIVATALÁBAN. Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István polgármester hétfőn átvette hivatala vezetését. Ugyanakkor dr. Gyapay László helyettes polgármester háromhetes szabadságra utazott.

A Szent Orsolya-rendnek a V. K. M. 56.600—1941. V. a. szám alatt engedélyezett nyolcosztályos leánygimnáziumában és tanítónőképzőjében a póthé-irások szeptember 6-ig folytatódnak. Felkérjük növendékeinket, hogy folyó hó 4-én délelőtt 10 órakor jelenjenek meg az intézetben. A Veni Sancte f. hó 15-én reggel 9 órakor lesz. Növendékeink felekezeti különbség nélkül jelenjenek meg a jelzett időben. Utána ünnepélyes évmenyítés. Az első tanítási nap szeptember 16. Az elemi iskolában Veni Sancte szeptember 4-én 9 órakor. Az első tanítási nap szeptember 5-én.

ORVOSI KINEVEZÉS SZANISZLÓRA. A Hivatalos Lap legutóbbi számában jelent meg a belügyminiszter rendelkezése amelynek értelmében dr. Baumgartner János orvost a szaniszlói közegészségügyi körbe körörvössá ideiglenes hatállyal kinevezte.

Bajtársi értesítés. Felkérjük az összes volt 4-es bajtársakat, hogy folyó hó 4-én este 8 órakor a Tűzharcos Szövetség helyiségében megtartandó megbeszélésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: az október 4-én megtartandó ezrednap és az 5-iki márvány emléktábla leplezése Kratochvíl. kegyelmes úr részvételével.

VIIPURI EMLÉKBÉLYEGET BOCSÁT KI A FINN POSTA. Helsinkiből jelentik (NTI). A finn postai igazgatóság Viipuri felszabadítása alkalmából emlékbélyegyet bocsát ki három értékben. Mindhárom bélyegen Viipuri vára látható. (MTI.)

Kinevezés. A Hivatalos Lap legújabb száma közli, hogy Hubay Erzsébet m. kir. gazdasági segédtanárnót a közoktatásügyi miniszter a nagyvárad-i Bottó-féle háztartási gazdasági szaktanfolyamhoz helyettes gazdasági szaktanárnőnek kinevezte.

OLASZ—HORVÁT HAVI FOLYÓIRAT JELENT MEG RÓMÁBAN. Rómából jelentik: (MTI). Rómában olasz—horvát havi folyóirat jelent meg, amely a két ország külkereskedelmi kapcsolatának és gazdasági életének ismertetését tűzte ki célul.

FÉNYREKLÁM GYULT A VÁRAD EJSZAKÁBAN. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap este, amikor alkonyodni kezdett, a Bémer-tér járókelőinek feltűnt, hogy a Sipos és Reich cég villanyreklámja teljes fényvel ég. Mindaddig azonban, míg a sötétség be nem állt, a szolgálatos rendőr nem vett tudomást a fényreklámról. Amikor azonban a sötétítés ideje elérkezett és a fényreklám csak nem akart elaludni, az ügyeletes rendőr a házmeester útján akarta eloltatni a fényreklámat, miután sem a cégtulajdonost, sem alkalmazottait közül valakit, előkeríteni nem lehetett. A házmeesternek azonban nem volt kulcsa az üzlethez. Erre a világitóreklám előtt összegyűlt tömeghez fordult a rendőr és megkérdezte, van-e villanykészlet a jelenlevők között? Nyomban kivált a néződézők tömegéből egy fiatalember, aki a rendőrrel felsietett az üzlet feletti lévő lakásba, ahonnan az ablakon keresztül el tudta érní a villanyreklám drótfáit és rövid munka után kikapcsolta a fényreklám huzalait, mire a világitóság megszűnt. A rendőr természetesen jelentést tett a meg nem engedett fényreklámgyújtás ügyében a rendőrségen, ahol vizsgálat indult, miután a fényreklámokat már egy év óta tilos meggyújtani és azokat így kellett kapcsolni, hogy öngyulladás következtében se világíthassanak.

Eljegyzési hír. Juhász Magdát eljegyezte Benecze József okleveles gazda, uradalmi intéző. Minden külön értesítés helyett.

CSAK VESZETTSÉG ELLEN BEOLTOTT EBET SZABAD TARTANI. Budapest, a MTI. jelenti: A földmivelésügyi miniszter rendeletet adott ki az ebek vesztés elleni kötelező oltásáról. A rendelet értelmében csak olyan ebet szabad tartani, amelyet a vesztés ellen beoltottak és a beoltás idejétől még nem telt el egy év.

SZEGÉNYORSU EGYETEMI HALLGATÓK ALAPITVÁNYI HELYEKRE PÁLYÁZHATNAK. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Székesfőváros polgármestere pályázatot hirdetett a Budapesti Székesfőváros közönsége, Keletmagyarország és Erdély egyrésztének visszacsatolása emlékére szegénysorsu egyetemi hallgatók számára létesített alapítványának üresedésben lévő hat ösztöndíjas helyére. Az ösztöndíjakban keletmagyarországi és erdélyi származásu szegénysorsu, jó előmenetelű egyetemi hallgatók részesülhetnek. Három a kolozsvári, három a budapesti József Nádor műegyetemre szól.

VESZÉLYBEN VAN SVÁJC ELELMISZERREL VALÓ ELLÁTASA. Bernből jelentik a NTI: A berni szövetségi közlemezési hivatal közleménye szerint Svájc elelmiszterrel való ellátása napról-napra nehezebbé válik. Veszélyben van az ország búza ellátása is. Svájcban az aratás kisebb termést hozott az előreátottaknál. (MTI.)

UJJAÉPÍTETÉK ES ATADTAK A FORGALOMNAK A BRODY-I SZÁVA-HIDAT. Zágrábból jelentik a NTI: A brody-i Száva-hidat, amelyet a szerbek visszavonulásukkor felrobbantottak újra felépítették és vasárnap ünnepélyesen adták át a forgalomnak Kvaternik tábornagy és a zágrábi német követ jelenlétében. (MTI.)

Megfúrták és kirabolták a nagyvárad-i Deutsch üvegkereskedés pénztárszekrényét. Nagyvárad. Saját tud. Vakmerő éjszakai betörés történt vasárnapra virradó éjszaka Nagyváradon. A Hlatky Endre-utca 4. szám alatt lévő Deutsch üvegnagykereskedő cég irodájába kasszafuró hatolt be, aki gyakorlott kézzel a villanyáram felhasználásával furógéppel törte fel a pénztárszekrényt és a benne talált 3000 pengő készpénzt magával vitte. A betörést a reggeli órákban fedezték fel s nyomban erélyes vizsgálatot indított a rendőrség. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a betörő szombaton az esti órákban rejtőzött el a rak-tárban és vasárnap reggel a kapu zárjának szegeit kiszedte és úgy távozott el. A jelekből ítélve a betörő a pénzen kívül több értékes tárgyat is magával vitt. Megtalálták a furógép egy letört darabját, amelyet bűnjelként lefoglaltak. A nyomozás folyamatban van.

A BRIT SZEMÉLYGÉPKOCSIK BENZINADAGJÁT FELÉRE SZÁLLITOTTÁK LE. Amszterdamból jelenti a NTI: Mint az angol rádió jelenti a brit petroleumhivatal a személygépkocsik benzín kiutalását az eddigi mennyiség felére szállította. (MTI.)

ZÁR ALÁ VETÉK A ZSIDÓ CIPŐKERESKEDŐK ÁRUKÉSZLETEIT KOLOZSVÁRON. Kolozsvárról jelentik: Egy korábbi miniszteri rendelet alapján börtalpu lábballit 1941 szeptember elseje után csak a községi előljárásság által kijelölt kereskedők árúsíthatnak. A rendeletnek megfelelően Kolozsváron is megtörtént már hetekkel ezelőtt a cipőárúsításra jogosult kereskedők kijelölése. A többi kereskedők — valamennyien zsidók — felszólítást kaptak, hogy árukészleteiket 1941 augusztus 31-ikéig kiárúsítsák, a megmaradó készletet viszont adják át a polgármester által kijelölt kereskedőknek. Tekintve hogy a miniszteri rendeletben megállapított határidő a ki nem jelölt kereskedők készleteinek kiárúsítására lejárt, a hatóságok a megmaradt cipőkészleteket szombaton zár alá vették. Hétfőtől kezdve zsidó kereskedő börtalpu cipőt nem árúsíthat Kolozsváron.

ADAGOLJÁK A SÖRT FRANCIAORSZÁGBAN. Vichyből jelenti a NTI: Vichyben a sörgyártás terén felmerült nehézségek folytán és az árpahiány következtében azokban a napokban, amelyeket az elmúlt évben alkohólnélküli napoknak nyilvánítottak tilos lesz a sör kiszolgáltatása is. Ezenfelül megállapítják a sör fejadagját (MTI.)

Szeptember 4-ig ki kell fizetni a vetőmag árat. Nagyvárad város polgármesteri hivatala, illetve a városgazdasági ügyosztály 34.381—1941. sz. alatt a következő hirdetményt adta ki: Ismételt felhívom azokat, akik a tavasz folyamán az árpa és zab vetőmag akcióján vetőmagot kaptak, hogy e vetőmag ellenértékét szeptember 4-ig készpénzben a gazdasági ügyosztályon (Városháza, I. em. 23.) okvetlenül fizessék be; amennyiben ebbeli kötelezettségüknek nem tennének eleget a 4370—1939. M. E. számú rendelet értelmében az ellenérték közadók módjára lesz behajtvva. Nagyvárad, 1941. szeptember 1. Polgármester megbízásából: Klemens Rezső s. k. gazdasági tanácsnok.

Előrehaladott stádiumban van a nagyvárad-i gázgyári tárgyalás

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Csitáry Emil Székesfehérvár város főispánja még ezelőtt 2 hónappal, június 23-án, midőn dr. Soós István polgármester Budapesten volt közölte vele, hogy amennyiben a város óhajtaná a gázgyárat Nagyváradon felállítani, ugy szívesen közbejár annál a német cégnél, amely Székesfehérváron is felállította a gázgyárat közmegelegedésre.

Dr. Soós István polgármester közölte vele, hogy a város vezetőségének komoly szándéka a gázgyár felállítása annál is inkább, mert már 1870-ben az első gázgyárat felállították.

Dr. Csitáry Emil most közölte dr. Soós István polgármesterrel, hogy a német érdekeltség tagjait szeptember hó első napjaira várják Magyarországra és megérkezésük után nyomban értesíteni fogja a város vezetőségét, hogy mikor érkeznek Nagyváradra.

Gyorsírást, 10 ujjas vakírást gépirást, levelezést, helyesírást a MAJOR áll. eng. nyilv. jogu gyorsírószakiskolájában tanuljon, Szilágyi Dezső utca 12. Nagyvárad. Beiratások megkezdődtek, Allamvizsga. Közérvényes állami bizonyítvány. Tájékoztató. Alás közvetítés.

Nagyarányu lisztpanamát lepleztek le Budapesten

Budapestről jelentik: Nagyszabásu visszaélésről rántotta le a leplet a csendőrség és a budapesti valutaügyészség. Három gyanúsítottja van a bűnyügnek: Komlós Kohn Zsigmond, 49 éves budapesti terménykereskedő, bencsifutási ügynökség tulajdonosa, Hencz Dezső 36 éves újságíró, a Tőke című közgazdasági lap fellelős szerkesztője és özvegy Halász Izsóné, született Fleissig Gizella 51 éves pestszenterzsébeti sütőüzem-tulajdonos.

A bűnyűgy a lisztellátással kapcsolatban keletkezett. Hencz Dezső felkereste a vármegyeházán barátját és lapjának volt munkatársát, Bölcskővy Lászlót, aki a Pestkörnyék lisztellátási ügyeit intézte. Összekötötésbe lépett Komlós Kohn Zsigmonddal is, akinek közreműködésével szabálytalanul több vagon lisztet utaltak ki pestkörnyéki, főleg gödöllői, mátyásföldi és pesiszentzerzsébeti sütőiparosoknak. Némely péknek 200—400, sőt 800 zsák lisztet is kiszolgáltattak, ezenfelül felszabadították özvegy Halász Izsóné 350 zsák zárolt lisztjét is.

Hencz Dezső egy pengő 50 fillértől két pengőig terjedő összeget vett fel zsákonként. A felvett pénz egyrészt Komlósnak adta jutalékképpen. Komlós a kenyérliszt után a pékektől kilónként 5 fillért, a nullásliszt után pedig 10 fillért kért felárként. Bölcskővy Lászlót a visszaélések kipattanása után Pestvármegye főispáni hivatalától azonnal elbocsátották. A három vádlottat letartóztatták. A vizsgálat tovább folyik.

Férfi kalapot olcsón vegyen Szántay János-nál Átalakítás, tisztítás gyárilag. Bazárépület. színház oldal.

SPORT

„Győzelemmel felérő döntetlent” harcolt ki a NAC Szolnokon

NAC — Szolnoki MAV 1:1 (0:0)

A Magyar Lapok kiküldött munkatársának telefonjelentése

Vasárnap délelőtt Szolnokon is nekieseredett az idő, vigasztalanul esett egész a mérkőzés kezdetéig, sőt a mérkőzés alatt is. Az előmérkőzések második felidejében indulnak ötöznöni a csapatok. A NAC látszólag nyugodtan készülődik, természetesen Tóth Matyi a legboldogabb, akinek igazolását reggel hozta magával Budapestre. A Szolnok ötöznöjében bizakodó a hangulat, bár tartanak a NAC-tól, mert ismerik már képességeit.

Hideg, őszi időben futnak ki a csapatok 5 órakor Palásti bíró vezetésével, ima után üdvözlük a közönséget és zászlót cserél a két egyesület. A nagyszámú felvonult NAC-szurkolók hatalmas biztatásba kezdenek, nem is hinné az ember, hogy ilyen sok váradai jött ma Szolnokra. Itt van Jeney elnök is családjával együtt. A választásnál a NAC játszik szél ellen. A csapatok így állnak fel:

NAC: Solymosi, — Molnár, Domján, — Szurgyi, Juhász, Deményi, — Kovács II., Sárvári, Bodola, Tóth III.

Szolnok: Horváth, — Csabai Kispéter, — Selmecei, Szücs, Fazekas, — Szántó, Kolláth, Laborcz, Nagy, Korom.

Hatalmas iram alakul ki mindjárt az első percekben. Erősen támad a MAV, a NAC megilletődött, nem tud kibontakozni. A 6. percben szabadrugáshoz jut a szolnoki csapat, ezt azonban sikerül parírozni. A következő percben Kopek-Bodola vezet szép támadást, Bodola azonban mellé löv. A NAC térfelén folyik a játék, a 8. percben ismét szabadugás a NAC ellen, majd Domján ment Korom elé.

A két nagyváradi hátvéd kitűnően játszik, nagyszerűen szerelnek, igen kellemesen hat a NAC-szurkolókra Domján nyugodt, biztos játéka aki mindenütt ott van és igen sok tapasztalattal rendelkezik.

Igen szép a játék, hatalmas az iram, kemény küzdelem folyik a felzött pályán. A 26. percben szép támadást vezet a zöld-fehér csatársor, Kopek azonban közelről mellé löv. A következő percben

Szántó elmegy Domján mellett, beadást Kolláth közelről fölvágja. Meleg helyzet volt.

A következő szolnoki támadásnál Laborcz löv mellé jó helyzetből, majd Sárvári hatalmas bombája zúg el a kapu fölött.

Tóth Matyit hárman is fogják, szinte szóhoz sem engedik jutni.

Változatos, kemény, rámenős játék folyik, Palásti bíró azonban erősen tartja kezében a játék irányítását. A közönség szokatlanul durva hangot használ nagyváradi fül számára. Egymást érik a büntetők. A 40. percben Solymosi nehéz labdát kap, kiüti, közben összeütközik Kolláthtal, ápolni kell. A szögletrugást hárítja a védelmünk. A másik oldalon Bodola vezet veszélyes támadást, Kispéter majdnem öngólt vét.

A szünetben

biztatják a csapatokat. A NAC-nál

Solymosít veszik körül, a fiatal kapus már jól érzi magát. Tóth Matyi panaszkodik, hogy állandóan hárman is lögnék rajta, egyébként bizakodó a hangulat.

MEGSZERZI A NAC A VEZETÉST

A második félidőre a szél még jobban felerősödik, az eső is szakad. Ismét a NAC játszik szél ellen. A 2. percben Bodola közelről a kapusba löv, majd Kispéter szereli Sárvárit. Kovács I. pedig dancsol és oda a jó helyzet.

A 8. percben Juhász irtózatosszerű bombát küld Horváth kapujára, a kapus alig tudja kiütni.

Egy perc múlva Szántó löv mellé igen jó helyzetben, a NAC szurkolók már elfordították a fejüket. Igen meleg pillanat volt... Palásti jó támadást állít meg tévesen, majd tovább rohamoz a NAC.

Most igen jól játszik a zöld-fehér csatársor, szebbnél-szebb támadásokkal közelítik meg a Szolnok kapuját, a vasutas védelem azonban szinte hibátlanul működik.

A lelátón német katonák ülnek, ők is lelkesen szurkolnak a NAC-nak. Végre a 12. percben eredményt ér el a sorozatos NAC támadás. Selmecei dancsol,

a szabadrugást Sárvári kapufának lövi, ott van azonban Bodola és nem hibáz. 1:0.

A NAC szurkolók leirhatatlan lelkesedéssel fogadják a gólt, még jobban rákapcsol a csapat biztosítani akarja a győzelmet. A 16. percben Molnár ment nehéz helyzetben, két perc múlva pedig Kovács II. hagyja faképnél Kispétert.

hatalmas bombája a kapufán csattan. Gólt érdemelt volna.

Erősen támad a MAV is. Tóth III-ra hárman is vigyáznak. A 25. percben Solymosinak van alkalmja bizonyítani kivételes tudását. Tetőfokára hágott az izgalom.

Idegtépő küzdelem folyik a pályán Rónai edző a pályán szélén irányítja csapatát, amely remekül küzd.

A 34. percben egyenlítő a MAV Laborcz tisztán állva kapja a labdát, megvágja közelről, a kapufát találja el a visszapattanó labdát Korom szerzi meg, rászúrja, a labda Juhász lábán irányít változtatva a hálóba pattan. 1:1.

Tíz perc van még hátra. Most következik a hajrá. Bodola oroszlánként küzd. Igen jól harcol Domján és Juhász is, a csatársor nagyszerűen viszi

Negérdemelten győzött a budapesti Törekvés

Törekvés — N. Törekvés 5:2 (3:1).

300 néző, bíró Mann. Az egész dél-élelt sűrű cseppekben hulló eső alaposan feláztatta a pályát, úgyhogy a mérkőzés kezdetén valóságos sártenger fogadta a csapatokat. A játékosok Mann bíró vezetésével futottak ki és szakadó esőben kezdték meg a játékot.

A rossz talajon is szép mérkőzés alakult ki. A 6. percben szerzi meg a

labdát. A 38. percben Kolláthnak van nagy helyzete, már mindenki gólt kiált, a labda azonban mellé megy. Rónai edző megemeli a kalapját. A 40. percben ismét a NAC támad, Sárvári bombáját hárítja Horváth. Váltakozó támadások közben ér véget a mérkőzés, amely a két csapat hatalmas, nagyszerű küzdelmét, s ennek megfelelő döntetlen eredményt hozta.

BIRALAT

Szakértők véleménye szerint jobb volt a NAC. A kezdeti néhány perces kapkodástól eltekintve végig kezében tartotta a mérkőzést, s hogy a sok jó helyzetből csak egy gólt sikerült elérnie, a kitűnő szolnoki védelem eredményes munkájának köszönhető. Egyénileg Bodola volt a legjobb játékos. Kitűnően harcolt Domján és Molnár is, ügylészik ők idegenben biztosabban játszanak, mint saját pályán. Solymosi nagyszerűen látta el feladatát, a gólról nem tehet, amellett ezúttal nem nehéz labdát védett. A fedezetsor derekasan harcolt. Juhász vezérelte. Deményi szokott kitűnő játékát nyújtotta. Szurgyi is sokat javult. A csatársort bámulta a 2500 néző. Kevés ilyen ötősfogat fut ma az NB csapatokban. Sárvári erőlye most is kiválóan érvényesült Szücsel szemben is. Kovács I. nagyszerűen épített.

Bodola nagy egyse játszott védelemben és támadásban egyaránt ott volt, amellett lövésre is volt ideje. Kovács II gyors volt és jó. Tóth Matyit nagyon fogták, de így is csinált néhány szép dolgot, nagy nyeresége a NAC-nak.

A Szolnok is igen jó napot fogott ki. Nemhiába volt az elmúlt idényben a negyedik helyezett. Igen jó, összeszokott együttes. A védelem szinte hibátlanul működött a csatársorban Korom tetszett leginkább. De a többiek is igen jól és szépen játszottak, a döntetlenre rászolgált a csapat — saját pályáján.

Palásti bíró nagyszerűen vezette a nehéz mérkőzést.

NYILATKOZATOK

Engelmann szakosztályvezető: Reális eredmény, egyenlő ellenfelek szép és kemény küzdelme.

Moré edző: Egyenlő ellenfelek küzdelme, a forduló legnagyobb mérkőzése volt. A NAC igen jó benyomást keltett.

Jeney Rezső, a NAC elnöke: Előgedett vagyok az eredménnyel, de különösen a csapat játékaival. Jó a MAV, azért nem győztünk.

Rónai edző: Előgedett vagyok, küzdöttek a fiúk, igazságos az eredmény.

Palásti bíró gratulált Jeney elnöknek a csapat játékához, majd a következőket mondotta: A NAC igazi NB. csapat, egészen bizonyos jól végez az NB-ben.

Polyák István

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

HUNNIA

nagyszállóban
kényelmesen berendezett
hónapos szobák kiadó.

KIADÓ 2 egymásbanyiló elegánsan butorozott utcai szoba szeptember 1-re, Csengeri-utca 2. 262

Adás-vétel

Ültözködni olcsón csak Molnár használatra üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruhákért. 182

Aranyat, briliánt, ezüstöt magas áron veszek, órák, ókszer javítok. Gyenge István ékszerész, Rákóczi ut 19.

Aranyat, ezüstöt, ékszer magas áron veszek. Haslinger ékszerész, Rákóczi ut 8. 545

Aranyat, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay órák és ékszerész, Nagyváradi, Rákóczi-ut 6.

Singer gép, konyha s egyéb butor eladó. Érdeklődni 2-5-ig Gróf Tisza István-ut. 12. 287

Mindennemű arany ékszer és szűst tárgyak vásárlása és eladása. Mészáros-ut. 4. szám, udvarban. — Schwartz ékszerész.

Prima édes uradalmi torna eladó. Sal Ferenc-utca 6. Telefon 15-12. 296

Brillánsért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarján ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Különléle

Gyorsírást, gépirást, legelőnyösebben Szabó Ferenc írásközpontjánál tanulhat. Beöthy Ödön-ut. 25. 301

ALIG használt ebédző perzsaszőnyeg tiszta gyapjuból és egy 14 kvadrátos kopott, szőnyeg olcsón eladó. — Rulikovszky-ut 10. fszint 1. délelőtt 3-ig. 263

Hirdessen a Magyar Lapokban

Két középiskolás fiam részére ellátást keresek keresztény uriháznál. — Ajánlatot „Otthonias” jellegre a kiadóba kérek. 280

Állást keres

Keresztény üzemi tisztviselő, ki könyvelésben is kellő jártassággal bír, állást keres, vidéken is. Cim a kiadóban. 299

Állást nyec

Ügyes kifutófiú felvétetik, kerékpárral rendelkező előnyben. Hangya, Szilágyi Dezső-ut. 3. 298

Kifutó lány felvétetik. Record cipőüzem, Mátyás király-ut. 5-b. 300

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 3. szám.